

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja svako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščenec, stane vsaka beseda 50 para. De-
bela tiskana beseda stane Din 1.—, Malih oglasov trgovskega
značaja stane beseda Din 1.—, V oglasnem delu stane pe-
titna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 39.

Sobota, 14. maja 1932.

Leto VII.

Devizna politika in gospodarstvo.

Minulo leto je bilo tretje leto ve-
like gospodarske krize. V prvih dveh
letih je nastopal bolj in bolj zastoj v
industriji, kmetijstvu, v bančništvu
in na delovnem trgu. V tretjem letu
pa je nastal zastoj v mednarodnih
odnosih in prometu z blagom, ker
se vsaka nacionalna gospodarska
celina trudi, da čim več blaga izvozi
in čim manj upelje. Na ta način je
prišla v nevarnost valuta, denarna
enota vseh onih držav, ki so imele
v inozemstvu več plačati, kakor iz
inozemstva terjati. Nastala je vrsta
velikih bančnih polomov, ki jim je
sledilo padanje tečajev raznega de-
narja. To je prisililo k ustavitvi pla-
čil v inozemstvu in uvajanju v vseh
državah prisilnih odredb, s katerimi
se otežkočava zadolževanje v ino-
zemstvu, kupovanje v inozemstvu
ter vobče odhajanje denarja v ino-
zemstvo.

Potniki, ki potujejo v tuje deže-
le, morajo dobiti poleg potnega lista
še dovoljenje, da smejo kupiti tuji
denar. V nekaterih deželah se sploh
ne dovoljuje nikakršno potovanje, ki
ni brezpogojno nujno. Trгоvec in
industrijec ne moreta svobodno ku-
povati tujega blaga, marveč dobiva-
ta dovoljenje, da kupita in plačata
samo ono blago, ki se ne more na-
baviti za domači denar. Trгоvec, ki
proda domače blago, je dolžan, pri-
nesti v državo inozemski denar ter
ga izročiti novčani banki. Vsi ti naj-
novejši ukrepi, s katerimi je seveda
oviran mednarodni promet z bla-
gom, so znatno poslabšali gospodar-
ske razmere po svetu. Zlasti so pri-
zadele države, ki so navezane na
izvoz blaga v inozemstvo.

Denarne banke morajo hiteti, da
med seboj sklenejo pogodbe o vza-
jemnem obračunu, tako da naša
novčna banka odobrava plačilo bla-
ga, ki je kupljeno v Avstriji, samo
takrat, če njega vrednost ne prese-
za vrednosti našega blaga, ki je bi-
lo izpeljano v Avstrijo. Dokler ta
način mednarodnega obračunavanja
preko bank ne bo organiziran za ves
svet, bo mnogo trpel mednarodni
promet z blagom.

Ni dvoma o tem, da so države
dolžne ob vedno hujšem zapletu go-
spodarske krize, ki tvorijo gospo-
darske celote, da čuvajo svojo
novčeno enoto, da ne dopuščajo ne
svobodnega pošiljanja denarja v ino-
zemstvo, niti uvoza vsakovrstnega
blaga ter zadolževanja v inozem-
stvu. Ali največjega pomena je, da
se pri tem urejevanju prometa z
blagom in denarjem ne ravna po-
ljubno, marveč po načrtu. Če se iz
inozemstva ne more dovoliti vsake
vrste blaga, tedaj se mora brezpo-
gójno računati s tem, katero blago
je bolj potrebno in katero manj.
Predvsem se mora uvažati vse ono,
kar je neobhodno potrebno za pre-
hrano prebivalstva in živine. Potem
se mora uvažati ono, kar je potreb-
no našemu domačemu gospodarstvu,
surovine za obdelovanje, kakor so
preja, posebne vrste volne, razne
mineralne snovi itd., ki jih ni v naši
državi dovolj. Isto velja za stroje in
njih dele. Nikakršna devizna politi-
ka ne more biti opravičljiva, če se
zaradi nje uničuje in ustavlja doma-
ča produkcija. Vse to, kar je po-
trebno za navadno življenje in delo
prebivalstva in industrije, kmetijstva
in obrti, mora imeti prednost pri
uvozu. Ne more se dovoljevati pri-
vatnemu trgovcu, da bi uvažal tuje
blago, čeprav se tako blago pri nas
ne izdeluje, dotlej, dokler se uvozi

Delavstvo in socialno zavarovanje.

Odprava komisarijatov v socialnem zavarovanju.

Res so deloma razmere krive, da
socialno zavarovanje po preteku de-
setih let še nima redne zakonite sa-
mouprave. Prva začasna ravnatelj-
stva so bila imenovana že leta 1922,
pozneje so se vršila ponovna imeno-
vanja in postavljanja komisarijev,
dasi pravi zakon, da začasno ravnat-
eljstvo izvede volitve rednega ravnat-
eljstva. Te dni je minister social-
ne politike imenoval zopet začasno
ravnateljstvo za Osrednji urad za
socialno zavarovanje v Zagrebu. Ne-
dvomno slede v kratkem tudi ime-
novanja ravnateljstev za okrožne
urade.

Zdi se nam, da se reševanje tega
važnega vprašanja — reforma so-
cialnega zavarovanja — bliža. Zato
je naša dolžnost, da poudarimo na
tem mestu glede reforme najvažnej-
še zahteve.

Naš zakon o socialnem zavarova-
nju po svojem bistvu ni najslabši.
Toda, če naj zakon res služi svo-
jemu namenu, potem se mora še do-
polniti in izvajati v celoti ter izpo-
polniti formalno zlasti v treh sme-
reh.

**Pogreb Alberta Thomasa v nje-
govem rojstnem kraju.** Pogreb Al-
berta Thomasa, direktorja mednarod-
nega urada dela, se je vršil v torek
v njegovem rojstnem mestu Cham-
pigneyu sur Marne. Krsto so polo-
žili na oder v svečanostni dvorani
občinskega poslopja. Pogreba se je
udeležilo mnogo delavskih delega-
cij, zastopstvo mednarodnega urada
dela in Društva narodov ter zastop-
nikov 42 držav. Na njegovem grobu
je govorilo enajst govornikov po-
smrtnico.

Novo ravnateljstvo Osrednjega urada za zavarovanje delavcev.

Na podlagi predlogov delavskih
in industrijskih zbornic je minister
socialne politike in narodnega
zdravja imenoval začasno ravnat-
eljstvo pri Osrednjem uradu za za-
varovanje delavcev v Zagrebu.

Iz vrst delodajalcev so imeno-
vani:

Inž. Radovan Alaupović, ravnat-
elj Acetik d. d. v Zagrebu, Milan

potrebno blago za domače obdelo-
vanje in delo. Predmeti povsem
luskusnega značaja morajo odstopiti
mesto predmetom, ki so potrebni za
prehrano prebivalstva in za domačo
produkcijo.

Kakor je torej razvidno, je tudi
pri tem poslu potreben načrt in red.
Ne sme se prepuščati presoji banč-
nih uradnikov, ki niso strokovni po-
znalci celega našega gospodar-
skega razvoja, kdaj naj se trgovcu
ali industriji dovoli kupnina v ino-
zemskih devizah za uvoz tujega
blaga. S tem poslom se mora baviti
strokovni svet, v katerem naj bodo
zastopane poleg bank in države de-
lavske in delodajalske organizacije.
Samo strokovno vodstvo devizne
politike utegne dobro izvesti de-
vizni načrt ter na tak način obvaro-
vati domače gospodarstvo in doma-
če delavstvo pred nepotrebnimi iz-
gubami in povečanjem nezaposleno-
sti. Devizna politika ne sme uniče-
vati gospodarstva, marveč nasprot-
no, mu mora služiti.

Dr. Živko Topalović.

1. V socialnem zavarovanju in
delavskem zavarovanju sploh se
mora dati pravim interesentom, to
je, delavcem in nameščencem, naj-
manj dvetretjinsko večino; popolno-
ma zadostovalo bi pa, če imajo de-
lodajalci zastopstvo samo v nadzor-
stvu.

2. Izvesti se mora unifikacija, to
je, združenje vseh delavskih social-
no-zavarovalnih ustanov, kar pome-
ni racionalizacijo zavarovanja in
okrepitev dajatvene sposobnosti teh
zavodov.

3. Uvesti se mora zadoštno za-
varovanje za onemoglost in starost,
ker je to dolžnost splošnosti ter bi
se bilo moralo uvesti v zmislu zakona
o socialnem zavarovanju že leta
1925.

To so kardinalne zahteve. Poza-
biti se pa ne sme tudi na nezaposle-
ne delavce in nameščenice ter pred-
vsem na to, da bi bilo vsakršno po-
slabljanje sedanje socialne zakono-
daje in delavskega varstva slaba
usluga družbi in državi.

Delavski zastopniki in nameščen-
ci morajo v tem zmislu sodelovati v
imenovanih samoupravah, a tudi de-
lodajalci se morajo zavedati svoje
velike odgovornosti napram delav-
stvu, nameščencem, splošnosti in
mednarodnim dogovorom, ki jih je
naša država ratificirala.

Poleg vsega tega opozarjamo še
na en nedostatek, ki je važen. Cele
vrste plasti delavstva in neimovitih
slojev še ne spada v socialno zava-
rovanje. Tudi na te je treba misliti
pri reformi socialnega zavarovanja.

Pričakujemo, da se bodo nova
ravnateljstva zavedala svoje dolž-
nosti.

Bašič, pekovski obrtnik v Zagrebu,
Marko Bauer, tajnik deželne zveze
industrijcev v Zagrebu, Vasa Jova-
novič, industrijec v Beogradu, Ste-
van Sekerezović, trgovec v Beogra-
du, Lado Marković, član obrtne
zbornice v Beogradu, Josip Kavčič,
trгоvec in predsednik Zveze trgov-
skih gremijev v Ljubljani, Josip
Adami, industrijec v Domžalah, Si-
mon Stanivraković, ravnatelj v Sa-
rajevu, Andrija Grhvac, ravnatelj
tiskarne v Osijeku, Andrija Bilič,
ravnatelj Atlantske plovidbe, Ivan
Račić, ravnatelj Jugoslov-amer. plo-
vidbe v Zagrebu.

Iz vrst delojemalcev so imeno-
vani:

Viljem Haramina, predsednik
Splošne delavske zveze v Zagrebu,
Vladimir Pfeifer, tajnik Delavske
zbornice v Zagrebu, Nikola Živko-
vić, delavec v Zagrebu, Anton De-
ban, delavec v Zagrebu, Luka Pavi-
čević, tajnik Delavske zbornice v
Beogradu, Nikola Nemješki, privatni
nameščenec, Dušan Djorić, delavec
v Beogradu, France Svetek, name-
ščenec delavskega konzumnega
društva v Celju, Evgen Lovšin, pri-
vatni nameščenec, Jovo Jurašić, taj-
nik Delavske zbornice v Sarajevu,
Dragan Simić, tekstilni delavec v
Vel. Bečkereku, Marko Kurtini, po-
morski kapetan v Splitu; kot njihovi
namestniki Gojko Berberović, urad-
nik Delavske zbornice v Zagrebu,
Nilko Kajba, skladišni delavec v
Zagrebu, Rudolf Grubauer, pekar-

Priprava načrta za- kona o občinah.

V torek se je vršila v Beogradu
seja vlade, na kateri se je razprav-
ljalo o načelih samouprave podežel-
skih občin in banovin. Ministrski
svet je določil smernice za končno-
veljavno sestavo tozadavnega za-
konskega predloga, ki bo predložen
še v tem zasedanju narodni skup-
ščini.

Avstrijska vladna kriza.

Tudi dr. Dollfuss odrek.

Mandat drja Dollfussa za sesta-
vo avstrijske vlade je odrek. Haj-
matblok noče v vlado. Morda poi-
kusijo sedaj z uradniško vlado, ker
se knez Starhemberg kuja.

Albert Lebrun pred- sednik francoske re- publike.

Kandidat leveice umaknil kandidaturo
Socialisti za Faurea.

V torek, dne 10. t. m., je fran-
coska velika narodna skupščina vo-
lila naslednika umorjenemu predse-
dniku republike Doumerju. Senat in
zbornica sta se sešla v versajlski
dvorani ter izvolila za predsednika
Alberta Lebruna.

Senatni predsednik Lebrun je v
61. letu starosti ter doma iz okolice
Metza v Lofringiji. Po poklicu je bil
prej rudniški inženjer. Lebrun je
desničar ter se suče v Poincaréje-
vem političnem krogu.

Levica, oziroma opozicija, je na-
meravala kandidirati Painleveja, pa
je kandidaturo umaknila, ker je bilo
pričakovati, da bosta za Lebruna
glasovala senat in zbornična desni-
ca. Predsednika voli namreč še sta-
ra zbornica, ki ji poteče mandat šele
30. maja.

Pri glasovanju je bilo oddanih
826 glasov, od katerih je dobil Le-
brun 643; sto glasovnic je bilo
praznih, drugi glasovi pa so se ce-
pili na razna imena.

Verzajles je bil strogo zastražen,
volitev je pa bila burna. Socialisti
so postavili svojega kandidata Pau-
la Faureja v svrhu demonstracije.

ski delavec v Zagrebu, Josip Balija,
mizarski delavec v Zagrebu, Nikola
Vujanović, mašinist v Skoplju, Ve-
koslav Bratković, tajnik splošne de-
lavske zveze v Beogradu, Branko
Rakovački, strojarski delavec v
Beogradu, Viktor Eržen, novinar v
Mariboru, Joško Zemljič, privatni
uradnik v Ljubljani, Josip Vincetić,
krojaški delavec v Sarajevu, Milivoj
Mrdžanin, elektrotehnični delavec v
Novem Sadu in Daso Sotirović, tipog-
raf v Skoplju.

V nadzorni odbor so imenovani
iz skupine privatnih nameščenec in
delavcev: Fadil Kurtagić, privatni
nameščenec v Zagrebu, Peter Nedić,
mizarski delavec v Sarajevu, Bog-
dan Krekić, tajnik ujedinenih delav-
skih zvez v Beogradu; kot njihovi
namestniki pa Milan Mučić, delavec
v Zagrebu, Anton Alagić, bančni
uradnik v Novem Sadu in Vladimir
Kravos, tajnik Strokovne zveze v
Ljubljani.

Do konstituiranja samoupravne-
ga organa OUD bo vodil samo-
upravne posle do sedanjega komisar g.
Marko Bauer.

Potreba kontrole nad posredovanjem dela in služb.

Za obvezno posredovanje dela.

Imamo sicer v naši državi javno posredovalnico dela in služb, ki pa le toliko prihaja v poštev, v kolikor se nezaposleni sami zglase, in kolikor ima posredovalnica sama srečo, da intervenira za sprejem delavcev. Podjetniki vobče, zlasti pa kvalificirane stroke, se pa za ustanovo presneto malo interesirajo. Od tod tudi izhaja, da borza dela ne more podati prave slike o nezaposlenosti in posredovanjih v državi.

V tem pogledu imamo danes naravnost nenaravne in nenravne pojave. Zato bi bilo potrebno, da se oddajanje služb podredi kontroli interesentov, zlasti v javnih institucijah. Kapitalistični podjetnik se včasih pod vplivom delavskih organizacij vsaj nekoliko ozira na socialni položaj svojih nameščenecv. Tudi delavske organizacije delujejo v tem zmislu, javne korporacije, ki bi morale predvsem imeti pred očmi ožji splošni socialni položaj, pa bi morale storiti isto. Praksa nam kaže, da doslej ni povsod tako, zato mora delavstvo zlasti v sedanjem kritičnem času zahtevati kontrolo nad dodeljevanjem služb in dela po zastopnikih svojih organizacij.

Posredovanje dela bo le tedaj omiljevalo splošni položaj, če ne bodo več odločevali »strici«, ampak socialna potreba in pametni gospodarski problemi.

Reparacijska predkonferenca.

Pred lausansko konferenco.

Se pred lausansko konferenco, ki ima reševati reparacijsko vprašanje in vojne dolgov, se snidejo na posvet finančni ministri Anglije, Francije, Nemčije in Italije. Posvetovali se bodo ti možje o tehničnem delu problema reparacij in vojnih dolgov.

Zopet revolucijonarni poskusi v Peruju. Posadke dveh vojnih križark so odpovedale pokorščino. Vlada je poslala nad nje ostalo brodogojce, ki jih je prisililo k predaji. V deželi je objavljeno štirinajstredno obsedno stanje. Vlada je istočasno radi dijaških nemirov zaprla vseučilišče v San Marco, ker profesorji niso nastopili proti razširjajoči se komunistični propagandi med dijaštvom.

Amerika ima novega kandidata. Iz Amerike poročajo, da namerava liberalna stranka predlagati kot kandidata za predsednika Zedinjenih držav Owen Younga, ki je izdelal znani reparacijski načrt.

Nezaposlenost na Angleškem narašča. Na Angleškem so našli konec aprila 2.652.181 nezaposlenih, to je, 84.849 več, kakor prejšnji mesec. — In na spomlad narašča nezaposlenost? Obljube konservativcev so bile torej slabe in neresne.

Angelo Cerkvienik:

ROSA.

(Povest.)

V očeh je imel solze.

Da, tudi Tanja bi se rada vrnila. Betonirala bi in gradila, nosila opeko, zabijala žeblje.

Vse bi delala.

Tako je mislila marsikdaj v tisti svobodni uri, ko je bila sama. Kmalu je pozabila na lepe sklepe in lepe misli. Bojo pa ni nič več mislil. Sklenil je. Vedel je, da bo čez deset dni nastopil trnjevo pot maščevalca. Zato se je vdajal vsemu, karkoli si je v blaznem kaosu smrtnih vizij pozelelo njegovo srce.

Bilo je v ponedeljek zvečer. Jesenski čas. Zopet sta se podala v bar. Sedela sta v družbi prijateljev; Tanja mu je sedela v naročju in ga objemala okrog vratu.

Okrog polnoči je stopil v bar Tanjin mož.

Oba sta ga opazila, kar pa ju ni niti najmanj motilo. Tanji je bilo prav vseeno, pa čeprav bi v tem tre-

Francoska vlada odstopila.

Predpriprave za sestavo bodoče vlade.

Tardieu, predsednik francoske vlade, je po izidu volitev takoj uvidel, da bo imela nova zbornica novo politično lice. Logično je, da je vlada sklenila odstopiti. Tardieu tudi ne namerava sestavljati nove vlade, marveč bo vodil posle le do konstituiranja nove zbornice dne 1. junija t. l. Novo vlado, ki najbrže ne bo mogla obstojati brez Herriotove stranke s 157 poslanci, bo mogoče sestaviti šele sredi junija meseca.

Sestava vladne večine ne bo lahka. Herriot ima četrtno zborničnih mandatorv. Herriot bi rad pritegnil socialistične republikance (Painlevé) in socialiste okoli Monzie, pa mu še vedno manjka nad sto poslancev do večine. Dva izhoda sta: da se osnuje vladna večina s parlamentarnim levičarskim kartelom levičarskih meščanskih strank in socialistov (Leon Blum) ali pa večina levičarskih meščanskih strank s srednjimi strankami tja do Tardieujeve in Reynaudove skupine. Mlajši radikali žele predvsem sodelovati s socialisti. Vprašanje pa je, če bodo socialisti mogli sodelovati v večini, čeprav je Leon Blum že izjavil, da bi socialisti eventuelno sodelovali v vladi, če bi mogli dovolj varovati interese delavstva. Zaenkrat pa socialisti odklanjajo vstop v vlado.

Nedvomno pa je, da se politika nove vlade, eventuelno pod predstvom Herriota, če bodo v njej sodelovale srednje stranke, ne bo mnogo razločevala od Lavalove ali

Tardieujeve politike. Dvomljivo je tudi, če sprejme Herriot predstvom vlade brez sodelovanja socialistične stranke. V tem primeru bi pri sestavljanju vlade prišel v poštev Herriotov strankar Caillaux.

Za socialiste je vstop v vlado, čeprav so druga najmočnejša stranka v parlamentu, silno težko vprašanje. Zgodovina zadnjih let namreč dokazuje, da kapitalizem, čim gredo parlamentarni sklepi v prid delovnim slojem oziroma v interesu socialnega izboljšanja razmer, sabotira vladno politiko in ukrepe. Tako se je godilo za kanclerstva Müllerja v Nemčiji in pozneje (dr. Schacht in tov.) in tako tudi v Angliji za časa delavske vlade. Država kot politična oblast danes nima moči, ker je finančno odvisna, da bi izvedla spoštovanje zakonov in svojih ukrepov. Francija je pa danes finančno najmočnejša, kapitalistično razvita ter bo nedvomno silno ovirala izboljšanje socialnega položaja in izvedbo delavske zakonodaje. Angliji, Nemčiji in Avstriji je kapitalizem zapovedal, da morajo omejiti socialne dajatve, in te izrazite politične oblasti so morale kapitulirati. Enak, če ne neugodnejši položaj, je v Franciji. Zato se socialistična stranka brani vstopiti v vlado in hoče rajši ostati v opoziciji in čuvati predvsem republikansko demokracijo ob borbi za socialne pravice. Nova vlada bo težko mogla nuditi dovolj garancij za omejitev kapitalističnega diktata.

Socialisti in Herriot.

Pogoji za vstop socialistov v vlado.

Levičarske stranke (radikalnejše) zahtevajo, da mora sedanja vlada odstopiti ter da naj se do sestave redne parlamentarne vlade imenuje provizorična senatorska vlada.

Herriot meni, da to vprašanje ni nujno, ker je potrebna politična spravljivost in treznost.

Socialisti zahtevajo od Herriota, če bi kakorkoli sodelovali z njim, temeljito omejitev oboroževanja in znižanje stanja, organizacijo zavarovanja za nezaposlene, poddržavljenje socialnega zavarovanja, poddržavljenje železnic itd. Herriotova stranka se bo o zahtevah posvetovala.

Za volitve predsednika francoske republike topot med prebivalstvom ni bilo tolikega zanimanja kakor sicer, vendar se je vlada ob tej priliki bala bogve kakih nemirov. Dohodi v Versailles, kjer se je volitev vršila, so bili hermetično zaprti z oboroženimi četami policije, žandarmerije in vojaštva. Avtomobili so bili podvrženi strogi kontroli. Po bližnjih gozdovih in parkih so patrolirale močne čete žandarmerije. Lokalne

Herriot za sporazum med narodi.

za odpravo reparacij.

Nova francoska vlada bo močno pod vplivom radikalne Herriotove stranke. Zato je mnenje Herriota važno za nadaljnjo politiko Francije. Herriot sicer najbrže ne prevzame vlade, poudaril pa je uvožariem svoje politične teze. Njegov kandidat za predstvom vlade je Caillaux. Ta pravi: Predvsem se mora Evropa oprostiti reparacijskega pritiska. Zato je potrebna v Evropi v vseh državah nova carinska politika. Potreben je tudi v Ženevi nov politični kurz sporazuma med narodi in miru. Ta mnenja potrjuje tudi Herriot.

Železnice so bile vojaško zastražene. Dvorec sam je bil obkrojen po 1000 policajih na konjih in 4000 možeh pehote in konjice. — Med samo volitvijo so se na hodnikih pred dvorano, kjer se je vršila volitev, desničarski in levičarski poslanci pošteno stepli; zaušnice so kar deževale. Vendar pripravljena policija ni smatrala za potrebno, da intervepira.

Doma in po svetu.

Konferenca male antante v Beogradu. Včeraj v petek je pričela zborovati v Beogradu konferenca male antante, ki se je udeležujejo zunanji ministri držav male antante. Razpravljali bodo gospodje ministri zlasti o treh problemih, ki so na dnevnem redu, in to: o razorožitvenem problemu, o reparacijskem vprašanju in o podunavskem načrtu. Mala antanta je za razorožitev le tedaj, če je podano jamstvo varnosti, kakor Francija. Glede reparacijskega vprašanja stoji mala antanta na stališču, da jih je treba plačati, ker bi sicer države male antante imele škodo in gospodarske težkoče. V podunavskem vprašanju je mala antanta rezervirana. Ve namreč, da je zblizanje logična potreba. Vprašanje pa je, kako to podunavsko gospodarsko zvezo realizirati, da ne bodo države male antante, zlasti Čehoslovaška, trpele gospodarske škode.

Sožalje Thomasovi vdovi je brzojavno izrekel T. G. Masaryk ob smrti njenega soproga. Masaryk je Alberta Thomasa visoko cenil. Poznal ga je iz vojne in večkratnega poseta Čehoslovaške. Thomas je Masaryka med vojno politično podpiral.

Italijanski državni primanjkljaj. Finančni minister Mosconi je v zbornici izjavil, da je državni proračun 31. marca 2147 milijonov

Odgoditev razpusta avstrijskega parlamenta. Vlada se je sporazumela z velenemci, da se razpust parlamenta odgodi. Razpust bi se mogel skleniti v dvetretjinsko večino in zvezni svet mora razpust odobriti. Rok za nove volitve mora obenem določiti parlament. Zato za sestavo nove vlade najbrže ne bo ovir, ki pa bo vendarle slonela samo na dosednji večini 85 glasov. V opoziciji pa bi bilo 72 socialističnih demokratov in 8 heimatblokovcev.

Dr. Buresch, dosednji avstrijski kancler, bo najbrže zopet izvoljen za spodnjeavstrijskega deželnega glavarja, in sicer na seji dne 18. maja t. l.

Hitlerjevci proti Brüningovi vladi. V nemškem državnem zboru so imeli veliko burjo zaradi razpusta Hitlerjeve civilne vojske. Brüningovi so očitali, da povečava razvaline nemškega političnega življenja ter da je pred ozdravljenjem teh razmer absolutno potrebno, da Brüningova vlada odstopi. Položaj za Brüningovo vlado postaja opasnejši in nacionalni socialisti se že pogajajo z dosedanjimi vladnimi strankami glede sestave koalicijske vlade.

Tudi v Grčiji imajo vladno krizo. V grški vladi je nastal spor med finančnim tajnikom Zaimisom in zunanjim ministrom Mihalokopulosom. Venizelos je priporočil Zaimisu, da odstopi. Takoj za njim so odstopili še štirje ministri.

nutku streljal vanjo. Bojo pa na to možnost sploh mislil ni.

Tanjin mož je sedel sam k mizi, si naročil buteljko in pil čašo za čašo.

Kvartet je zaigral...

Tanja je plesala z Bojovim prijateljem.

Ko je pričel prihodnji ples, je prišel ponjo njen mož. Zaprotil jo je za ples.

Odklonila je.

Podal se je na videz mirno k svoji mizi in sedel.

Koj na to je šla plesat z nekim drugim iz Bojove družbe.

Njen mož se je dvignil in glasno zahteval, naj Tanja neha plesati, naj takoj zapusti lokal.

Tudi Bojo se je dvignil in vzel v zaščito Tanjo.

— Pustite gospo, nikakšnih pravic nimate do nje; tukaj ni nikakšna javna plesna prireditev!

— Do ženske, ki sedi tujemu možu sredi bara v naročju, ima vsakdo pravico, tedaj tudi njen zakonski mož.

Bojo je pograbil prvo steklenico, ki mu je prišla pod roke, in zamahnil. Tanjin mož se je pravočasno umaknil, potegnil samokres iz žepa in uštrlel.

Zadel je Boja v vrat.

Tanja je skočila proti svojemu možu in mu zarila prste v vrat, hoteč ga zadaviti, izpraskati mu oči, maščevati se kakorkoli že.

Medtem je sprožil drugič.

Tanja se je zgrudila v mlaki krvi.

Rešilni voz je obojico odpeljal, Tanjinega moža so aretirali.

XV.

Rosa je živela sredi bučnega Dunaja mirno in enakomerno življenje. Delala je v uredništvu »Delavskega lista« in v organizaciji »Ljubiteljev dece« s tisto vnemo, ki ji je bila prirojena in še posebej privzgojena. V delu je pozabila na svoje lastne boleti in težave, delo jo je omamljalo in utrujevalo, da je v prostem času morala spati. Včasih je zahrepenela po Boju, a le včasih. Kmalu se je privadila brezplodnemu hrepenenju in

bilo ji je skoraj v neko čudno, nenaravno slast, da je mogla uživati ob zavesti zmage nad spolnostjo. V zaščeno ji je bilo, da je zmagala zavest, ki se je tisočletja počasno in sistematično vsesavala v kri, zavest, da je možovo telo ženina zasebna lastnina, da se spolnost in ljubezen ne moreta ločiti, da sta tako rekoč dve označbi za en sam pojem. Sladko ji je bilo ob pomisli, da ni vsega tega zgolj miselno zaznala, marveč tudi dejansko izvrševala.

— Umaknila sem se — je sama sebi čestokrat dejala — da zmagam najprej svoje meso, klic krvi, in šele pozneje, da zmagam fiksne ideje. Še vedno je trdno verjela, da je bila njegova ljubezen do Tanje samo fiksna ideja, ki se ji mora dati možnost, da se razživi in preživi.

Nepričakovano je prejela iz Ljubljane brzojavko: »Pridi nujno! Bojo.«

Po kratkem telefonskem pogovoru z uredništvom nekega ljubljanskega dnevnika je vedela vse.

S prvim vlakom se je odpeljala proti jugu.

Kaj pomeni beseda socializem?

Beseda socializem izvira iz latinščine, iz rimskega govora. »Socius« pomeni v latinščini: sodrug, tovariš. Iz te besede je bil napravljen pridevnik »socialis«, kar pomeni družaben. Iz tega pridevnika sta bili potem napravljeni besedi »socialist« in »socializem«. Teh besed pa ob času starih Rimljanov še ni bilo, in mi ne smemo iz teh besed sklepati, da smo ideje socializma prevzeli od Rimljanov, podobno, kakor smo se marsikaj učili iz strokovnega boja od Angležev.

Pač je že nastala med Grki in Rimljani ideja, da je zasebna lastnina škodljiva in da se mora odpraviti. Toda možje, ki so zastopali ta nazor, se niso imenovali socialisti, in njih nazorji so se bistveno jako razlikovali od naših, kakor čitamo v Kautskyjevi knjigi »Predhodniki socializma«. Socializem, ki hoče odpraviti privatno lastništvo delovnih pomočkov, je tako star kakor kapitalizem in z njim nerazdružljivo v zvezi. Zato se je tudi beseda »socialist« najprej pojavila v domovini kapitalizma, v Angliji. Pojavila se je prvič v nekem listu novembra meseca 1827. Beseda »socializem« pa je nastala v Franciji, kjer se je kapitalizem tudi prej pojavil kakor v drugih srednjeevropskih državah.

Besedico »socialen« imamo tudi v besedi socialna demokracija. Beseda demokracija izvira iz grščine in pomeni ljudsko oblast. V stari Grčiji, v Atenah, smo imeli tudi prvo izrazito demokratično ustavo.

Al Capone, ameriški tihotapec alkohola. Al Capone bo moral sedeti v ječi zaradi tihotapstva alkohola. Priče so pa izpovedale, da je imel Al Capone svojega krvnika, po imenu Mustari. Če je bilo treba nasprotnika odstraniti, je dobil Mustari listek z imenom nasprotnika. Krvnik je nato obsojenca kakorkoli zadavil, ne da bi kdo to opazil. Krvnik je dobil za vsak umor 200 dolarjev.

Maribor. Kolesarski dan

I. Delavskega kolesarskega osrednjega društva za dravsko banovino, centrale Maribor, zvezan s proslavo 35 letnice obstoja

društva se vrši dne 15. maja 1932 s sodelovanjem vseh podružnic.

Dopoldne: Zbiranje članov in članice ter zunanjih gostov. Ob 10. uri zbor vseh kolesarjev pri Glavnem kolodvoru, nato kolesarska povorka po mestu do Gambrovinove dvorane. Na tamkajšnjem vrtu se vrši **pozdurni in jubilejni govor.**

Popoldne: Ob pol 14. uri zbirališče pri društvenem lokalu »Zlati konj«, nato skupen odhod na veselilni prostor pri **Achtigu na Teznu.** Ob istem času se vrši

jubilejna dirka

Maribor—Slov. Bistrica—Maribor. Start in cilj pri Achtigu, Tezno. — Odvoz dirkačev ob 13. uri. — Sodeluje godba železniških delavcev in uslužbencev pod osebnim vodstvom kapelnika g. Schönherr-ja.

V slučaju slabega vremena se prireditve preloži na naslednji dan, t. j. 16. maja t. l.

Vsi delavski kolesarji so vabljeni, da pri prireditvi aktivno sodelujejo.

Nove cene v kopališču na Mariborskem otoku. Po sklepu mestnega kopališkega odbora bodo v kopalni sezoni 1932, ki prične v nedeljo, dne 15. t. m., veljale naslednje cene: **Izkaznica za kopanje Din 1.—** (za otroke do 10. leta polovice). To izkaznico mora kupiti vsakdo, torej tudi tisti, ki kupi kabino ali omarico, oziroma, kdor se sploh ne koplje. — **Izkaznica za kabino Din 8.—** ob nedeljah in praznikih Din 12.— — **Izkaznica za omarico Din 3.—** ob nedeljah in praznikih Din 5.— Pri mesečnih izkaznicah (blok z 20 izkaznicami, ki se morajo izrabiti tekom 1 meseca) se daje 20%, oziroma pri izkaznicah za kabino 10% popusta. Mesečne izkaznice prodaja mestno knjigovodstvo. Izkaznice za izposojanje perila kakor tudi depoziti za izposojeno perilo ostanejo v isti višini kakor preteklo leto. Dalje se bodo v letošnji sezoni vpeljele tudi kombinirane karte za vožnjo z avtobusom in ko-

Prvi prosvetni večer celjske „Svobode“

Celje, 12. maja.

Celjska »Svoboda« kar vidno napreduje. Njen agilni pevski zbor je znan in prav pred kratkim smo sporočili veselo novico, da se ji je posrečilo organizirati govorilni zbor, ki je pričel s svojim delovanjem prvi v našem kraju. Danes imamo pa zopet priliko poročati o novem napredku naše kulturne organizacije, ki je sledeč zgledu ljubljanske »Svobode« organizirala preteklo soboto prvi prosvetni večer. Obisk je bil dovoljen, toda prepričani smo, da bo dvorana Narodnega doma kmalu premajhna, če bodo nastopili vedno tako sistematično organizirani in če se bodo spopolnjevali, o čemer ni nikakega dvoma. Med obiskovalci je bilo seveda največ delavcev in njihovih svojcev, razveseljivo znamenje pa je, da se je prireditve udeležilo prav lepo število intelektualcev, ker se bo na ta način najlažje in najsolidnejše upostavila zveza med ročnim in duševnim delavcem, ki je predpogoj napredka enih in drugih. Na žalost je morala »Svoboda« svoj prosvetni večer preložiti za en teden, kar je povzročilo kolizijo z občinim zborom delavskega sportnega kluba Olimp, ki se je vršil ob istem času in je vsled tega bilo na prosvetnem večeru najmanj 50 posetnikov manj. Sploh bo treba tesnejše zveze med našimi društvi in organizacijami, da se slične stvari ne bodo dogajale.

Salonski orkester je častno rešil svojo nalogo, zlasti je ugajala Schubertova Rozamunda in Eilenbergova Andaluska serenada. Ako se bo orkester sčasoma številčno spopolnil s par vijolinami in čelom, bo podaljšal poslušalcem mnogo umetniških užžitkov.

Pevske točke je podal moški zbor »Svobode« pod vodstvom dirigenta g. Cirila Pregelja, ki ima zbor,

tako glede izglajenosti glasov, kakor glede dinamike popolnoma v rokah. Pevski zbor je od lanske jeseni vidno napredoval. Pri podajanju pesmi: »Ko so fantje proti vasi šli«, se je njegov napredek najbolj pokazal. Pesem je društveni pevovodja prav posrečeno harmoniziral. Izven programa je zbor dodal še rusko: »Ej uhnem«, in sicer tako skladno in lepo, da jo slovenski pevski zbor ne more boljše. Poznavalci rusčine so se prav pohvalno izjavili tudi o pravilni izgovorjavi jezika. Oba samospeva je prav dobro rešil s. Telč s svojim lepozvečenim tenorjem.

Odlomek iz Cankarjevega »Pohujšanja« sta odlično odigrala g. Skaberne in gđ. Kranjčeva. Igralcema se je poznalo, da globoko razumeta pisatelja.

Govorilni zbor, ki je tokrat nastopil že tretjič, je podal efektno Zupančičeve Zebliarje. Svojo nalogo je rešil nad vse pričakovanje dobro. Enodejanko: »Če sta dva«, so podali igralci prav dobro in z veliko vnemo. Vsebinsko so enodejanke pač lahke stvari, ki pa nimajo posebne umetniške vrednosti. Večina poslušalcev se je pa baš pri tej točki prav izvrstno zabavala, kar je dokaz, da so igralci in prireditelji dosegli svoj namen. Igro je spretno režisiral g. Skaberne.

Celotna prireditev se je prav lepo posrečila, za kar se ima »Svoboda« zahvaliti svojemu agilnemu odboru, predvsem pa g. Pregelju, ki je vodil in sodeloval pri glasbenih točkah in g. Skabernetu, ki je vodil dramski del programa.

Mi smo že v vabilu na to prireditve povdarili težko nalogo, ki si jo je nadel »Svoboda«. Prireditve je razblinila sleherni pesimizem in užgala vsem, ki so sodelovali in posetili prireditve, veselje in voljo za nadaljevanje. Pot je sedaj na široko odprta: Kar naprej! D-s.

Dr. Avg. Reisman.

Delovno pravo v novem obrtnem zakonu.

(iz predavanja o novem obrtnem zakonu v Strokovni komisiji v Mariboru.)

(Nadaljevanje.)

Pravico do provizije

pridobi službojemalec pri poslih prodaje redoma šele tedaj, ko je dobil službodajalec iz prodaje že kaj plačila, in sicer vedno v razmerju tega plačila. Ako pa je dogovor drugačen, velja seveda ta dogovor. Pri drugih kupčijah, n. pr. nakupu nepremičnin, je pravica do provizije pridobljena takoj, ko je posel sklenjen, n. pr. kupna pogodba, ali tudi najemna pogodba itd.

Vpogled v knjige.

Pri obračunu provizije mora službodajalec predložiti izpiske iz knjig o kupčijah, ki jih je sklenil službojemalec, da more ugotoviti svojo provizijo. Službojemalec lahko zahteva, da odredi sodišče v to svrhu pregled službodajalčevih trgovskih knjig po sodnem zvedencu.

Zastopstvo za določeno področje.

Ako je dvomljivo, če je sklenil zastopnik kako kupčijo, ki je bila izvršena med trajanjem njegovega službenega razmerja brez njegovega neposrednega sodelovanja, med službodajalcem in odjemalci, mu gre provizija že tedaj, če dokaže, da je odjemalce sploh napotil na službodajalca, a i j h k njemu privedel.

Prevod tozadevnega določila odst. 1 §-a 223 iz izvirnika v slovenščini je v zakonski izdaji knjige založbe »Merkur«, ki je najbolj razširjena, netočna, ker pravi, da gre provizija za kupčije med službodavcem in odjemalci (!), ki jih je službodavec njemu odkazal ali pripeljal, medtem ko pravi izvirnik: »Na koje je službodavac upučen ili koje je on doveo.«

Zastopniku pa gre provizija tudi tedaj, če je izrecno postavljen za izključnega zastopnika v določenem področju ali krogu od-

panje, in sicer: a) Karta za vožnjo z avtobusom tja in nazaj ter kopanje (brez omarice ali kabine) Din 5.— b) Karta za vožnjo tja in kopanje Din 3.— Ta karta se lahko uporablja samo do ¼ na 13. uro. Te kombinirane karte se bodo prodajale edinole na Glavnem trgu. Karte kupljene ob ¼12. uri ali pozneje bodo veljale za kopanje celo popoldne. c) Karta za vožnjo Kamnica—Maribor Din 1.—, toda samo do ¼ na 16. uro.

Dr. Z. Matiašič ordinira zopet redno v Mariboru, Slomškov trg 6 (nasproti kavarne Käfer).

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Pisarne, industrijska podjetja, šolska vodstva, kupujte edino v naši papirnici, Slomškov trg 6.

jemalcev, in ni kaj drugega dogovorjeno, za vse kupčije, ki so se sklenile med službenim razmerjem na tem področju s strani službodajalca, ali za njega, ali z njegovimi odjemalci, četudi brez zastopnikovega sodelovanja.

Službodajalec, ki

prepreči izvršitev posla.

deloma ali v celoti, s svojim obnašanjem, mora vseeno plačati popolno provizijo službojemalec in ravno tako, če se posel ni izvršil po krivdi tretjega, ker lahko službodajalec tega prisili na izvršitev posla, če ni bilo tehtnega vzroka, da se posel, ki ga je službojemalec posredoval, ne izvrši.

Popust službodajalca.

Pri obračunavanju provizije službodajalec zastopniku ne sme odbiti rabata oziroma popusta, ki ga je svojevoljno dovolil tretjemu, če ni bilo drugače pogojeno, ali če ne velja za dotično stroko tak krajevni običaj.

Zadrževanje službojemnika pri poslu (§ 224).

Službodajalec mora plačati službojemniku primerno odškodnino, če ga proti dogovoru zadržuje, da bi zaslужil provizijo, ali dnevnic, kakor so se poprej dogovorili, ali ki bi jih zastopnik po sklenjeni pogodbi predvidoma mogel pričakovati.

Podjetnik n. pr. ne pošlje zastopniku ob dogovorjenem času za prodajanje blaga potrebnih vzorcev, ampak se n. pr. zadrži do dva tedna, a pogojene so bile dnevnic po Din 200.— in provizija. Zastopnik lahko zahteva za teh 14 dni primerno odškodnino. To je prihranek pri dnevnicah in provizijo, ki bi jo predvidoma v dveh tednih zaslužil, če je potem vsled pomanjkanja časa ne bi mogel več v celoti zaslužiti.

Ta določba je izrecno prisilnega značaja in se torej tudi s pogodbo ne more razveljaviti, medtem ko prejšnja določila § 223 niso prisilna.

Prejemanje provizije od tretjih oseb. (§ 225)

Zastopnik, ki je prevzel sklepanje, ali posredovanje kupčij, ne sme brez dovoljenja službodajalca od dneva nastopa službe, sprejemati nikake provizije, ali nagrade od tretjih oseb, s katerimi sklepa, ali posreduje kupčije za službodajalca. Če je vseeno sprejel kakšno provizijo ali nagrado, mora isto izročiti službodajalcu in mu še povrni tudi večjo škodo, če je s tem nastala. Ta zahteva službodajalca pa ugasne po treh mesecih, ko je zvedel za ta posel zastopnika, v vsakem slučaju pa ugasne ta zahteva po treh letih, ko je nastala, najsi je službodajalec za posel tekom treh let vedel ali ne.

Nabirajte člane

za Cankarjevo družbo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe knjige.

Celje.

Nastop delavskih rokoborcev SK Olimp, težko-atletska sekcija, se je predstavila v nedeljo po trimesečnem treningu celjskemu občinstvu. Atleti, 14 po številu, so pokazali, kaj resen trening in dobra volja zmore. Publika je bila z nastopom najmlajše sekcije povsem zadovoljna in je posamezne pare nagradila z aplavzom. Med atleti smo opazili par nadarjenih dečkov, ki imajo vse predpogoje, da se uveljavijo v tej panogi sporta. Želimo »Olimpu«, da na tej poti vztraja in uspehi ne bodo izostali. Rokoborba je na prvi pogled preizkušnja telesne sile, toda kdor jo pobliže pozna, vé, da je treba zanjo velikega tehničnega znanja, okretnosti, gibčnosti in ekonomične porabe sil. Ona je v bistvu preizkušnja borilčeve inteligence in energije. Nastop sam nam je tudi potrdil, da ni potrebno, da bi bila surova, temveč plemenita tekma, ki naj da posameznikom pobudo za gojitev zdravega telesa z zdravo dušo.

Autobusna katastrofa pri Levcu nad Celjem. Lani dne 9. decembra je vozil celjski mestni avto 24 potnikov iz Celja proti Žalcu. V Medlogu-Levcu križa državno cesto velenjska železnica. Dan je bil meglen in tako se je zgodilo, da se je vlak na križišču zaletel v avtomobil in je pri tem izgubilo življenje 13 oseb, od teh 8 takoj. Proga ni zavarovana z zaporo. Avto je šofiral Franc Bučar, ki je bil obtožen krivde na nesreči. V torek se je vršila poročna razprava v Celju proti Bučarju. Šofer pravi, da je bila gosta megla in da ni opazil vlaka na ovinku in tudi ni slišal nikakršnega signala. Pri obravnavi so zahtevale razne stranke večje in manjše odškodnine. Sodišče je obsodilo šoferja Bučarja na tri mesece zapora, to je, najnižjo zakonito kazen, ker so mu bili tehtni olajševalni razlogi: gosta megla, neugoden lokalni položaj in krivda železniške uprave, ki je opustila napravo varnostne naprave na prometnem križišču, kjer se je dogodilo že več nesreč. — Bučar ima štiri majhne otroke. Stranke, ki zahtevajo odškodnino, pa je sodišče zavrnilo na civilnopravno pot.

Ptuj.

Na izlet kolesarjev v Maribor, 15. maja, na proslavo Kolesarskega društva, se pripravljamo tudi mi. Odhod ob 7. uri od dravskega mostu. Bodite točni! Družnost.

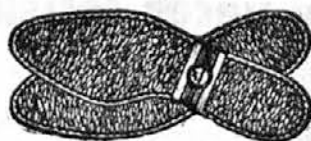
Tukajšnji »Svobodaši« so v nedeljo, dne 1. maja, imeli lep izlet na Vurberg ter so si ogledali tudi notranjost gradu, kar je prijazno dovolil šef-zdravnik tamkajšnjega ruskega sanatorija. Pevci so peli, ostalo društvo pa je v prijetnem razgovoru in zabavi preživelo nekaj lepih uric. Želja vseh je, da se taki izleti ponove.

Da se ne pozabi. Malo se že moramo spomniti sv. misijona, ki se je veličastno zaključil to nedeljo, dasi ljudje niso zvedeli nič novega, a pokonci je bil ves katoliški svet. No, to ni čudno, saj se je tudi vabilo po stanovih, sploh, prepričanju itd. Tudi »neverniki« so imeli dostop. Naslikale so se osobito zadnjim grozotam v »peklu«, kjer bodo goreli v neskončno večnost... K spovedi hodijo možje premalo, zato se je predlagalo ustanovitev neke apostolske družbe, koje dolžnost bo. pripeljati vse na pravo pot... — — —

Japonsko-mandžurske čete so zopet tepene. Uporni kitajski general Ma je 80 km severno od Harbina potolkel čete nove mandžurske vlade in nadaljuje svoj pohod proti Cickariju. Tudi ob transmandžurski železnici se morajo mandžurske čete umikati. Japonci hite Mandžurcem na pomoč in so se zapletli ob reki Sungari v srdit boj s Kitajci. Čete generala Ma so baje izbornopremljene s topništvom in letali in Japonci dolže Ruse, da jih oskrbujejo z vojnim materijalom.

Odpočijte si Vaše noge

v naši udobni, lahki in zračni letni obutvi.

Nosite naše zračne
lufove vložke.
1 par stane Din 5.—

Bata

Ju-18-S.

39.-

Vel. 19-26

Vrsta 4441-05

Za deklice: Zračni, lahki platneni polčevlji z gumijastim podplatom in okusno obliko. Neobhodno potrebni za poletje.

49.-

Vrsta 2944-00

Sandale, ki ne žulijo niti nog niti žepa. Otroške št. 22-26 Din 39.—, št. 27-34 Din 49.—, ženske št. 35-38 Din 59.—, Moške št. 39-46 Din 69.—.

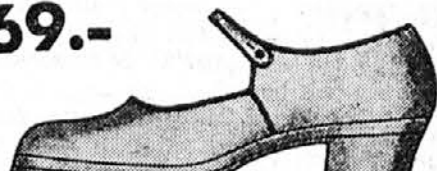
49.-

Vrsta 4435-00

Udobni polčevlji iz sivga platna z elastičnim gumijastim podplatom. Neobhodno so vam potrebni v solčnih dneh.

69.-

Vrsta 2145-09

Lahki in udobni ženski čevlji iz sivga platna z zaponko in elastičnim gumijastim podplatom. Za mal denar veliko zadovoljstva.

V vseh naših prodajalnah dobite dobre in cenene nogavice. — — Moške Din 5.—, ženske Din 9.—.

Mežica.

Zopet redukcije v Mežici. Pri svinčenem rudniku v Mežici je bila 7. maja odpovedana služba 18 rudarjem ter 10 delavkam v izbiralnici. Skupno število odpuščenih znaša 28, kateri so postali s tem dnem brezposelni, ker jim je družba izplačala 14 dnevno mezdo vnaprej. Število brezposelnih torej še neprestano raste.

Zalog.

Tiger poražen. V Zalogu obstoja nogometni klub, ki si je baje sam nadejal ime »Tiger«, pod katerim ga pozna bližnja okolica. Klub pa je menda pozabil na to, da bi si pravčasno preskrbel igralni prostor. Računajoč na splošno protekcijo, si je sam izbral prostor od časa do časa. Toda vedno ne drži, če človek računa brez krčmarja. Eno zadnjih nedelj si je omenjeni klub povabil tuje goste, da se z njimi poizkusi. Primeren prostor pa so si sami najeli v neposredni bližini železniških stanovaljskih barak. Ker pa je dandanes treba privoljenja za uporabo tujega sveta, to ni bilo prav lastniku od kluba okupirane parcele, ki ga nihče ni vprašal za dovoljenje, je pa še za časa vršenja tekme o stvari zvedel. Prišedši na lice mesta, je bila igra v polnem razmahu. Igralci so napevnjali vse razpoložljive sile. Ostala

publika, ki jo je bilo precej in ki je pazno sledila igri, tudi ni slutila, kdo se skriva v novodošlecu, ki je prišel nekaj minut pred potekom prve polovice igre na prostor. Par minut in sledila je pavza. Tedaj pa je stopil možakar k sodniku, ki se mu je zdel vodja cele stvari, ter ga vprašal: »Kdo pa Vam je dovolil igrati tukaj?« Oni pa mu je odvrnil: »Kaj pa Te to briga!« To je možakarja tako razljutilo, da je sodniku prisolil krepko zaušnico, kateri so sledile druge. Ko pa je uvidel, da so postali nanj pozorni tudi drugi bračji in da so pričeli protestirati proti načinu branjenja svoje lastnine na lastno pest, se je v naglici poslužil, da se oddolži za napravljeno mu škodo, dela klubovega inventarja, da se z njim zaščiti. Izruval je kol od gola ter z njim neusmiljeno mlatil okoli sebe. Bila je igra, da še nikdar tega. Da, prava tekma. Nastala je splošna zmeda, v kateri je Tiger pobegnil v svoje skriščišče. Tudi frajlce so stezale vrtove proti novodošlemu junaku ter glasno čebljale, za kar pa so dobile krepak odgovor. Če že mladež tega ne ve, pa bi bila dolžnost njenih voditeljev, da ji to obrazložijo. Le na ta način se lahko prepreči incidente, kot je zgoraj opisani.

Sodna obravnava v Stockholmu proti direktorjem Kreugerjevega konzorcija se je pričela. Obdolženi so skrivde, ker niso sleparij preprečili.

Zopet težka nezgoda na Reštajnu.

Resen opomin nadzornim oblastim.

Senovo, dne 12. maja 1932.

Danes se je na Reštajnu ponovno dogodila težka nesreča. Delavec Anton Sajevec je bil zaposlen pri jaški, pri katerem je pa bila varnostna mreža pokvarjena in radi »sparsystema« odstranjena. Po nesreči je strmoglavil v 17 m globok jašek. Pri padcu je dobil težke notranje in zunanje poškodbe in je njegovo življenje v opasnosti. Ponovno pozivamo nadzorno oblast, da vse nesreče, ki se tako pogostoma dogajajo, kakor pri nobenemu drugemu rudniku, temeljito preišče ter napravi konec razmeram, ki so zahtevale že toliko delavske krvi in povzročile toliko gorja.

Nadalje opozarjamo nadzorno in sanitetno oblast na pretečo epidemijo v reštajnskem rudniku vsled zanemarjenih jamskih stranišč, katera že niso bila izpraznjena več mesecev, tako, da jih ni mogoče več uporabljati. Smrad je ta rajon že tako okužil, da bodo kmalu potrebne plinske maske.

Dela za 300.000 delavcev. Čehoslovaška socialna demokracija je izdelala investicijski načrt, po katerem bi se za daljšo dobo zaposlilo 300.000 delavcev. Investicije bi se pospeševale zlasti z raznimi javnopravnimi fondy in obliki posojil po ugodnih amortizacijskih pogojih.

Kako visoko in kako globoko imamo življenje.

Šele v novejši dobi je znanost vsaj deloma pojasnila, kako visoko v zračnih plasteh in kako globoko v morju opazamo življenje.

Po najnovejših poizvedbah žuželke žive tudi v višjih zračnih plasteh. Krepkeje žuželke dosegajo zračno višino 900 metrov, bolj lahke žuželke pa prihajajo v zračne plasti do 4200 metrov visoko. Tudi nekrilate žuželke nosijo vetrovi do te višine.

Rastline v morskih globinah pa žive 1200 metrov pod površino; v Atlantskem oceanu pa nahajamo še 4000 metrov pod gladino pomorske organizme.

Auri sacra fames. Pod tem naslovom (Svět je glas zlatá) piše glasilo »Delavske Akademije« v Pragi »Dělnická Osvěta« v št. 3 iz 1932: »Najvišje sodišče v Italiji je razsodilo nedavno čudno in tajinstveno pravdo. Leta 1926. se je pojavil v Turinu človek brez spomina, v katerem je spoznala gospa Canellova svojega moža, profesorja Renzo Canello, ki je izginil med vojno. Vzela ga je — kakor se soprogi spodobí — k sebi in ima z njim tri otroke. Tudi se je od njega našla sifilide. Med tem pa se je prijavila druga rodbina, ki je dokazovala, da ta mož ni profesor Canello, častiljiv in premožen meščan, nego vagabundski anarhist, tiskar Bruneri. Sodišča so sodila pet let in zdaj je razsodilo najvišje sodišče, da je bivši pacient št. 44.170 blaznice v Turinu, Bruneri. Lahko je razumeti, da žena, ki ni nikdar verjela, da se njen mož ne bo vrnil, brani z vsemi sredstvi njegovo istovetnost, dasi je čudno, da od njega spočne tri otroke, ko ima vendar sifilido. Ali zakaj vodi poleg tega rodbina Bruneri tako drage in dolge pravde? Odkod dobiva sredstva za to, kakšen interes pa ima na tem? Kaj bo počela s človekom, ki ni nič in ki nima nič in ji bo samo v breme? Gospa Canello se je pustila nalezti in je spočela 3 otroke zato, ker si je z obstojem tega človeka zagotovila veliko premoženje, ki bi ga drugače izgubila in ki bi pripadlo po naročilu njenega tasta cerkvi. In sveta cerkev je pa spet nagovorila Brunerjevo rodbino, da naj se za cerkveni denar pravda ob pomoči najboljših odvetnikov in da naj dokaže istovetnost Brunerija. O, kako usmiljena je cerkev in kakšno zanimanje kaže za nekega Brunerija, samo da bi prišla do svojega denarja! Grozna je moč zlata, tako grozna, da niti cerkev ne pomišlja napraviti iz pobožne senore Canellove priležnico in iz njenih treh otrok nezakonske otroke. Obenem pa ta slučaj lepo označuje (karakterizira) meščanski tisk, ki je napravil iz zgodbe Brunerija do vzeten slučaj boja dveh rodbin za soprogo in očeta in v resnici se je pa šlo samo za denar in nič drugega.« — on—

Učinkovito sredstvo proti sodni izvršbi. V Budimpešti je nek hišni posestnik vložil proti svojemu najemniku, zasebnemu uradniku Ladislavu Krajerju, tožbo radi neplačane najemnine. Sodišče je odredilo pri Krajerju sodno rubež. Ko je sodni izvršilni organ hotel izvršiti pri Krajerju rubež, je našel na vratih njegovega stanovanja listek z napisom: »Pozor, stanovanje je radi razkužitve napolnjeno s plinom!« Pri ponovnem rubežu čez nekaj dni je zopet našel na vratih nalepljen rdeč listek z napisom: »Vstop radi nalezljive bolezni zabranjen!« Dognalo se je, da se je Krajer v obeh slučajih poslužil trika in je bil zato obsojen na denarno kazen 100 pengjev. Sodišče je obsodbo utemeljilo s tem, da če bi se vsi posluževali sličnih metod, bi vsa sodna oblast postala iluzorna.

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti po najnižjih cenah!

CENA OBLEK ZA GOSPODE.	Din 190.—, 240.— do 750.—;
ZA DEČKE:	Din 200.— do 330.—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210.— do 270.—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130.— do 150.—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET.	Din 110.— do 270.—;
RAGLAN:	Din 320.— do 650.—;
HLAČE:	Din 90.— do 180.—.

Vrsta
Tek. štev.
Prodajna
cena
50
Pazite
na gornjo ceno

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2
in Veletgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se bodete uverili o resničnosti naših navedb,
Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu!
Pazite na zaščitni znak in tvorniško ceno!

Pazite se pred ponaredbami!

Pristopajte k zadrugi

„Delavski dom“

r. z. z o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruge.

Kupujte svoje potreščine pri naših inserentih.

ZA BIRMO!

Otroške nogavice par 3:50	Samoveznice svilene 7.—
Moške nogavice par 3:50	Otroške čevlje, la. usn.
Damske nogavice par 6:50	nje, črne, rjave, par 24.—
Damske flori par 10.—	Sandali za otroke par 22.—
Moške srajce kom. 25.—	Venci za birmanke od
Moške spodnje hlače 15.—	Din 10.— naprej
Čipke m od Din 1.— naprej	Svileni traki v vseh
Trdi ovratniki kom. 8.—	barvah m od Din 1.— naprej
Mehki ovratniki kom. 5.—	kakor tudi vse vrste drugih predmetov po najnižjih brezkonkurenčnih cenah.

EKSPORTNA HIŠA „LUNA“
Lastnik A. Pristernik / Maribor, Aleksandrova 19

Velike bolezni

Epilepsija — Krčl — Božjast — Padavica

Proti tem boleznim se je skozi 20 let najbolj obnesel **dr. Schäfferjev Epilipsen**, enako tudi kot blažilno sredstvo proti nervoznosti in nespečnosti. Prospekte naročite pri **apoteki sv. Stjepana, Mr. M. Flster, Osijek III h.**